

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

Oskrbovanje čebel v času rojev.

Majnik roje pozlati,
Junij jih posrebrni,
Julij jih poleseni
In avgust se jih boji.

Poleg umnega prezimovanja, ki znači mojstra, ima čebelar v času rojev največ prilike, da pokaže svojo praktično izvežbanost, in znanje v čebelarstvu. Od pravičnega oskrbovanja v teh dveh dobah zavisi, s kakimi uspehi se bode bavil s to kmetijsko panogo in zato zasluži tudi to delo posebno pozornost.

Ko je tedaj nastopila gorka spomlad s svojo oživljajočo naravo, ko je vse v cvetju na polju in travniku, na njivah in senožetih, v vrtih in v gozdu, takrat je ob lepem vremenu pogrtna čebelicam bogato obložena miza. Z le njim lastno neumorno pridnostjo hitijo si pridobivati in preskrbovati živeža za neugodni čas in za zimo. Vidno se v panju množi med in cvetni prah; vidno raste in se širi velikost obsedenega prostora; vidno narašča ob enem zarod. Vse se giblje in deluje v panju! Ni čuda, če postaja prostor v njem premajhen za množično in rastočo število ljudstva! Čebelar, ki vse to opazuje, pomaga pri tem čebelicam. Z večjo roko jim širi prostor v panju, dodaja prazne satnike in okvirčke z začetniki in skrbi tako, da postajajo panji vedno močnejši, t. j., da imajo vedno več ljudstva, medu in satovja, veseleč se trenutka, ko mu bodo vsled pomanjkanja prostora in naravnega nagona začele rojiti. V tem stanju so čebele na vrhuncu razvitka in moči. S tem se začne doba intenzivnega oskrbovanja. V tem času je:

1.) Neobhodno potrebno, da ne pušča čebelar svojega čebeljnaka o lepem vremenu nikdar brez zanesljivega nadzorstva, ampak da preskrbi, da se nahaja kaka oseba v njega bližini, bodisi, da pazi samo ali pa da opravlja kak posel, ki zapazi izleteli roj takoj in tudi mesto, kamor se je vsedel.

2.) Pripravljene mora imeti, če ne vse, vsaj nekoliko panjev, da takoj vsadi roj ali če jih je zaporedoma ali hkrati več, tudi te, ne da bi šele sedaj panje snažil, popravljal itd.

3.) Pripravljeno mora imeti i vse čebelarsko orodje in priprave, ki so potrebne, da more roj ogrebsti in spraviti, tudi če se je ta vsedel na neugodno mesto, ali če so čebele razdražene, da ga ne opikajo ter da roj ne pobegne.

4.) Za čas deževnega in neugodnega vremena naj ima pripravljen med, da ž njim pita slabeje roje, zlasti ako nastopi po rojenju koj slabo vreme, da čebele ne trpijo pomanjkanja, ampak da neprenehoma čvrsto zidajo satovje in pitajo zalego. Ravno tako je koristen med za poznejši čas, ko so travniki in košenice pokošene, če ni gojzdov v bližini, kajti nek čebelarski izrek veli:

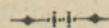
Od sv. Marjete¹⁾ do nebovzvetja Marije²⁾
Čebela največ lakote užije.

5.) Odstranjuje vse ovire, ki škodujejo čebelam in njih razvitku in sicer, da ne trpi pajčevine ne v čebeljnaku in njega okolici; da ne dopušča, da bi v najbližji okolici gnezdili sicer koristni ptiči, kakor senice, lastavice itd., posebno pa bode preganjal srakopere; da zatre vsako moljevo zalego in zabranjuje z vednim čiščenjem, da bi se ta največji čebelni sovražnik v panju ne ugnezdil in razširil; da preganja zahajanje mravlji v panje in da v poletnih večerih pazi, da mu ne dela metulj smrtoglavec škodo.

6.) Brezmatičnih panjev in slabičev ne bode trpel v čebeljnaku, ampak bode skrbel, da dobijo prvi zopet matico in slabiče bode združil z drugimi panji.

7.) Imel bode v bližini vedno z vodo napolneno in zato nalašč pripravljeno posodo.

Ker smo ravno v najlepšem spomladanskem času, želimo vsakemu čebelarju veliko majnikovih rojev, posebno pa še, da bi se k našim starejšim izkušenim možem pridružili mlajši čebelarji, začetniki, ki bi se poprijeli te panoge tako, da ne bi pri nas čebeloreja od leta do leta pešala, temveč da bi se povzdignila na tisto stopinjo razširjenosti in izobraženosti, ki jo zasluži po naši ugodni legi in po izvrstni pasmi, ki jo imamo v domači čebeli. V ta namen imamo dandanes na Kranjskem na deželi toliko izobraženih mladih posestnikov, rokodelcev, obrtnikov, zasebnikov, itd., ki bi se lahko s to kmetijsko panogo bavili, da je neopravičeno in greh, da tak zaklad, ki nam ga je modri Stvarnik podaril, puščamo premalo izkoriščen. Opravilo, ki ga nalaga ta kmetijska panoga, pa ni ne tako obsežno, ne tako težko, da ga ne bi vsak poleg svojih stanovskih dolžnostij mogel z lahka in z veseljem opravljati, zlasti ker nam čebelarstvo povzroči le enkrat v letu bolj intenzivno oskrb in delo, katero traja komaj dva meseca, vse drugo delo se izvršuje ob prostem času, ki ga ima vsak več ali manj na razpolago in katerega i navadno ne izkoristi.

1) 13. julija. — 2) 15. avgusta.

Politični pregled.

Cesar je odlikoval ministerskega predsednika s tem, da mu je podelil veliki križ Štefanovega reda. Körber si je to odlikovanje pridobil in tudi zaslužil s previdnim in spretnim ravnanjem v najbolj razburjenih časih.

Po sklepu cesarjevem vpeljala se bode v Avstriji dveletna vojaška služba. Priprave za to se vrše z največjo naglico. Treba pa bo sedaj vsako leto več vojaških novincev, kar bode stalo precej milijonov.

Iz državnega zbora je za vinorejce važen predlog, naj država podpira priprave za odvracanje slane. V jeseni predloži vlada poslancem v odobrenje postavo o zavarovanju delavcev.

V Ljubljani vršile so se dne 20., 22. in 24. m. m. dopolnilne volitve v občinski svet. Izvoljeni so sami pristaši narodno-napredne stranke; ker se katoliško-narodna stranka volitev ni udeležila, je bila udeležba jako slaba.

Tudi v Trstu se vrše občinske volitve. Slovenci so se jako dobro pripravili, in kolikor je sedaj znano, so zmagali v vseh šestih okrajih okolice.

V Zagrebu je bilo minole dni vse po koncu. Mažarska vlada na razne načine kaže oholo zaničevanje in preziranje Hrvatov. To, kar Mažari s Hrvati počno, mora tudi najbolj mirnemu razgreti kri. Vladi nasprotni hrvatski listi so drug za drugim zaplenjeni, ker se vlada boji, da ne bi svet izvedel, kolike krivice se godé Hrvatom; več urednikov, sotrudnikov in drugih znanih domoljubov so zaprli, drugi so ubežali. Ječe so vse prenapolnjene. Ljudstvo se zbira v gostih gručah po trgih in ulicah, tako da imajo redarji, orožniki in vojaki, katere so sklicali od vseh stranij, dokaj opravila. Gibanje proti sedanjemu skrajno nepriljubljenemu banu vedno bolj narašča in govori se, da bo odstopil.

Ruski car je precej svobodomiselnost in novodobnim razmeram primerno preuredil rusko šolstvo.

Podučni so dogodki na Francoskem. Znedopovedljivo silo preganja in izganja vlada redovnike. Ti pa gredo večino v Ameriko in Avstralijo, koder jih z veseljem sprejemajo. Pa vsi redovniki ne gredo kar na prvi poziv, ker v tem pač niso dolžni vbogati vlade, kako naj služijo Bogu. Pred vsem kartuzijani so vlado obvestili, da se umaknejo le surovi sili. Tako so storili tudi premnogi drugi redovniki. Vlada ne vé, kaj bi storila. A dovolila si je še drugo krivico. Combes, odpadnik duhovskega stanu, je škofom prepovedal, da ne smejo redovnikom dovoliti, da bi opravljali kaka cerkvena opravila, zlasti, da redovniki ne smejo pridigati. Komu naj škof dovoli pridigati in komu ne, o tem pač samo on odločuje ne pa vlada. Škof v Nancy-ju se je ostro postavil vladi po robu, in drugi ga posnemajo. Zato mu je pa Combes odtegnil plačo, a duhovniki in verniki mu pošiljajo svoje prihranke. Junaški zgled škofa, ki se je potegnil za pravice sv. cerkve je silno navdušil francoske katolike. — In kaj ima francoska od tega boja? 50 milijonov na leto več stroškov za šole in učitelje in še bo ostalo veliko otrok brez poduka. Kakšni da bodo, si vsakdo sam lahko misli. A kaj je vladi na pravi omiki in npravnosti ljudstva! Prvo je boj in sovraštvo cerkvi, potem dolgo nič ni, potem šele svoboda in omika. A to preganjanje bo francoske katolike le ojačilo. Dobri bodo še boljši, slabi pa bodo odpadli.

V balkansko vprašanje posegajo sedaj štiri države: Avstrija, Rusija, Bolgarija, Turčija. Turčija noče nič storiti, da bi ukrotila albanske vstaše in tako pripravila mir v deželo, Bolgarijo pa dolže, da na tihem in skrivnem podpira vstaše. Rusija in Avstrija pa skupno in složno zahtevate, da i Turčija i Bolgarija store svojo dolžnost. Sultan je sicer poslal do 250.000 mož v nemirne pokrajine, a nič ne pomaga. Vstaši ropajo, moré in požigajo da je groza, ter se tako maščujejo nad Turki, ki so svoj čas podobno ravnali z njimi. Vstaši imajo pripravljenih 100.000 dobro oboroženih mož, obilo orožja in streljiva, tudi dinamita imajo dosti, s katerim nameravajo v zrak razstreliti razna turška uradna in javna poslopja.

Italija je Avstriji zvesta zaveznica, kakšna, kaže to-le: V Palermo so zborovali dijaki. Garibaldijev sin jim je poslal pismen pozdrav, v katerem je pisano, da je Avstrija država, ki mora izginiti iz zemljevida. Dijaštvo je te besede navdušeno odobravalo. — Laška vojska bo imela svoje vojaške vaje letos proti avstrijski meji, kar se zgodi letos vprvič.

Angleški kralj Edvard VII. se je mudil zadnje dni aprila v Neapolu in Rimu, začetkom maja pa gre v Pariz.

LISTEK.

V RIM!

Do Padove.

(Dalje.)

V Pontablju je bila zmešnjava. Eni so se peljali kar dalje čez mejo v Pontebo, drugi, velika večina, pa smo ostali še na avstrijskih tleh. V krasnem, velikem salonu železniške restavracije smo zasedli naglo vse mize in čakali vlaka, ki bo pripeljal druge romarje od Dunaja sem. Dolgo je bilo to čakanje in mučno. Zato so se nekateri podali čez mejo pogledat, kako se godi onim, ki so se peljali naprej. Meja med Pontabljem in Pontebo ter tudi meja med obema državama je reka, imenovana Fella, ki šumi pod precej visokim mostom. Ob obeh straneh so stražnice, široko odprte, v katerih čakajo financarji potnikov. Na laški strani je bila vrh tega še preko ceste potegnjena debela železna veriga. Čudno je, kaka razlika med tu in tam. Tu v Pontablju vse nemško, tam vse laško, tu domače, tam vse tuje, nič prehoda ni, ampak strogo ločeno. Laška straža nas mirno pusti, in kmalu smo na kolodvoru, koder najdemo naše ljube sopotnike v tesni, ozki restavraciji. Že imajo pred seboj one z bičjem ovite trebuchaste steklenice, ki so nas prihodnjih 14 dni vsepovsod srečavale, in ki se splošno zovejo „chianti“, ker se navadno v njih daje na mizo našemu burgundcu podobno vino z imenom „chianti“. Vino ni slabo, a pili smo še dokaj boljše, tudi drago ni, in še steklenico imaš po vrhu. S tem vinom pridno zalivajo popotniki, kar so si doma naložili kot brešno, in zares, ni malo to. Pa kako diše te klobase in šunke in potice! Vsaj nekaj domačega. Hudomušen gospod je dejal, da bi vsak Kranjec za nami sledil prav do Rima po tem značilnem duhu. Mora že sam vedeti, da je to res. Tu smo tudi imeli priliko dati na poskušnjo svojo laščino; ej, bože moj, malo je je in slaba je, pa bolje kot nič, in razumemo se vendar le. Do Rima se nas bo že še kaj prišlo laških besedij.

Ko smo izdali prve lire podobne našim kronam, in odrinili težki bakreni denar, ki je močno podoben našim nekdanjim „četrtakom“, napravimo se nazaj na Avstrijsko. In da ne pridemo prazni nazaj, vtakne eden tudi eno steklenico-pletenco pod suknjo, da ima dokaz: na Laškem smo bili.

Ko bi se bili peljali do Pontebe, pa bi si bili prihranili nerodno in neprillično pot, ki smo jo nastopili sedaj. Tavalji smo po slabo razsvetljenih blatnih ulicah s kovčegi obloženi

do mostu in laške finančne straže. Ti so posebno stikali za tobakom in cigarami. Tudi po kavi so povpraševali. A ko niso nič našli, narede križ s kredo na kovčeg in dobro je Čudno se nam je zdelo, zakaj so jim tako dišale naše cigare, a zvedeli smo pozneje, njih tobak in cigare so za nič. In menim, da, ko bi se kdo začel z laškim tobakom učiti kaditi, bi gotovo opustil to razvado.

Na kolodvoru v Pontebi vendarle dočakamo romarskega vlaka, se bomo saj kam vsedli in se malo naslonili, ker spanec je prišel s težko premagljivo silo, vkljub kavi in čaju, s katerim nam je postregel laški gostilničar. A glej, kaj dirjajo laški konduktarji ob vlaku s tako naglico gor in dol? Kaj pa je, kaj tako kriče? Čemu merijo naše vozove z nekimi „latami“? In slednjič izvemo, res ne v svoje veselje: dunajski vlak ne more ves do Rima, nekaj vozov je preširokih za tunele laških železnic! Presesti bo potreba nekaterim, mi pa, čakajmo, vadimo se v potrpežljivosti in ogledujemo laške orožnike, „karabinieri“ imenovane, katerih dva se samozavestno sprehajata gor in dol pred kolodvorom. Ti so še dokaj lepi in čvrsti ljudje, slišali smo pozneje, da so prav res izbrani, a dosti šibkejši in slabejši so vojaki, saj teh par gorskih lovcev tu pred nami je zraslo pod srednjo možko mero. Tudi sicer je v Italiji videti malo krepkih vojakov. Naši fantje gotovo za tri, štiri zaležejo in bi se vsak tudi s petimi spustil v boj.

Slednjič po dveurnem čakanju, ki pa ni bilo na vspeh, so vredili vozove in sedaj hitro na svoj prostor. Med tem ko sem imel nujnega opravka v vozu, v katerem se je vozilo vodstvo romarskega vlaka, so drugi zlezli v vozove. Ko se tudi jaz spustim v tek proti zadnjemu koncu silno dolzega vlaka, že da vlakovodja znamenje za odhod, tečem, tečem, a teci s kovčekom, dežnikom in celim kupom papirjev v rokah če moreš. To mojo zadrego vidi nek gospod kanonik, ki me je poznal iz dijaških let, pokliče me po imenu, mi odvzame kovčeg in potegne v voz, in še niso dobro vrata zaprta, že potegne vlak in gremo v predor, ki je precej za kolodvorom. Hvala Bogu in dobremu gospodu, sicer bi bil ostal v Pontebi, tako pa sem se vozil skoro do Padove v prvem razredu. Pač ni nesreče brez sreče. In z velikansko hitrostjo drvimo nizdoli med gorami in preko mostov in skozi predore — tako nam pové uho, kadar ne spimo — v beneško ravnino. Le na večjih postajah se ustavlja vlak. Skoro se začne daniti, a videti ni kaj, ker gosta megla pokriva deželo. Proti sedmi uri vse kaže, da se bližamo večjemu mestu. „Padova“ kmalu zakliče sprevodnik, vlak se ustavi, vse vre iz vozov, na kolodvoru dele nakaznice za hrano in stanovanja, pred kolodvorom nepopisen vrišč, brezbroj voz in naša velikanska truma. Prvo jutro v Italiji, prvi korak v mesto velicega čudodelnika in svetnika, svetega Antona.

(Dalje sledi.)

Ganite se naši zastopniki!

Pomagajte pozabljeni Dolenjski!

Našim deželnim in državnim poslancem, vis. c. kr. deželni vladi, in trgovski in obrtni zbornici v resen prevdarek.

Kdor ima za naše ljudstvo kaj srca, mora z grozo opazovati velikansko izseljevanje našega ljudstva v Ameriko. Ni ga dneva, da bi naši časniki ne poročali: danes je iz južnega kolodvora odpotovalo 120 Kranjcev v Ameriko; drugi dan: danes je odpotovalo 80 Kranjcev v Ameriko; tretji dan: danes je odpotovalo nad 200 Kranjcev v Ameriko; in taka poročila sledijo dan za dnevom. In odkod so ti izseljenci doma, katere časniki „Kranjce“ imenujejo? Vsi ti „Kranjci“ so skoraj izključno sami Dolenjci. Gorenjcev gre primerno sila malo v Ameriko, ker imajo doma lahko obilo zaslužka, in kadar kdo izmed njih odpotuje, potuje preko bližnjih gorenjskih postaj in izmed preko ljubljanskega južnega kolodvora v Ameriko. Za naše izseljenci odpotujejo kmalu tudi njih žene, otroci in sorodniki v Ameriko. Treba je pomisliti, da naše ljudstvo ne prebiva v Ameriki skupno, temuč raztreseno po raznih mestih in državicah obširne Amerike, da se od izseljencev komaj slaba četrtnina vrne v svojo staro domovino, vsi tamkaj ostali se pa gotovo v 50 letih z njih potomci na Angleže iznarodijo.

Obupni položaj dolenjskega kmeta. — V črnomaljskem, novomeškem, krškem in kočevskem okrajnem glavarstvu se ljudstvo posebno izseljuje, tako, da je v teh krajih

danes že prav težko dobiti zdravega, čvrstega možkega v starosti od 20 do 40 let za poljska, vinogradna in obrtna dela, kajti vse hiti v Ameriko. Večkrat je bilo čitati, naj, kdor le more ljudstvo odvrata od izseljevanja v Ameriko, tudi vlado so klicali na pomoč, naj izseljevanje otežkočuje in zadržuje. A to je vse zastoj, saj se ljudstvo za kratek čas ali zabavo v Ameriko ne izseljuje. Naš kmet po Dolenjskem ima proti kmetom po Gorenjskem, Koroškem, Stajerskem in planinskih deželah prav malo posestva; travnikov ima malo kdo, mesto tistih ima po največ slabe košenice; gozdov ali nima ali jih ima pa mnogo premalo, in še tiste močno izsekane, tako, da mu navadno zelo primanjkuje nastelje in gnoja; zemlja je po največ rumena ilovica, na kateri pridelki le tedaj dobro obrodijo, ako se jim dobro gnoji. Kmet s 15 orali sveta velja pri nas že kot imovit mož. Največ je pri nas kmetov s pod 8 orali skupnega zemljišča. Pred nastopom trtne uši in peronospore pridobivalo se je po Dolenjskem mnogo okusnega zdravega vina, katerega so posebno Gorenjci in Korošci radi pri nas kupovali. Nastopile so pa omenjene trtne bolezni, vinorejstvo je propalo in revni kmetovalec, kateri je imel svoj vinograd v malovredni nizki ilovnati zemlji med skalami, na kateri je po prejšnem obdelovanju vendar z obilim trudom pridelal nekaj polovnjakov vina in s prodajo tistega poplačal davke in obresti od dolgov, je bil zdaj prisiljen obdelovanje vinograda opustiti, in je tako izgubil še ta dohodek od kmetijstva. V tacih skalovitih vinogradih, kjer je preje rastla vinska trta, kateri se radi nizke zemlje ne dajo rigolati, raste sedaj fižol in koruza, in še to kaj slabo.

Ako se k temu vpoštevava, da je naš revnejši kmet, kateri ima posestva pod 8 oralov, (in tacih kmetovalec je po Dolenjskem do tri četrtnine), po največ zadolžen, ima največkrat, mnogo otrok, je skoraj vsako leto oškodovan po toči, zgodnjem mrazu, živinskih kugah in zaprtijah, ako se vpoštevava, da vsled pomanjkanja gnoja, ker je zemlja izsesana, ista vsako leto slabeje rodi, da imajo poljski pridelki od leta do leta nižje cene, poljski delavci so pa leto za letom dražji, in se jih sploh le težko še dobi, ker vsi boljši delavci v tuje kraje odpotujejo, potem se ni čuditi, ako se naš kmet leto za letom bolj zadolžuje in konečno v obupu svoje posestvo proda, ker ne mara doma poginiti.

Dosedanja pomoč je nedostatna. — Resnično je to, da so država, kmetijska družba in razni okraji napravili trtnice, iz katerih kmetovalci cepljene ali necepljene ameriškanske trte in poduk o novi saditvi trt dobivajo; tudi se jim dajejo večletna brezobrestna posojila za napravo novih rigolanih vinogradov. Vse to pride pa le boljšim kmetom, večjim posestnikom največ v korist, revnejši kmet, kateri je prisiljen v Ameriko odpotovati, si pa tega ne more oskrbeti, ker rigolanje je dragoceno in zelo trudapolno delo. In tako, ker uboštvo pri kmetovalcih po Dolenjskem leto za letom narašča, je naravna posledica, da istim potom tudi blagostanje pri trgovcih, obrtnikih in posestnikih po dolenjskih mestih in trgih tako zelo propada, da je prava bela vrana pri nas tisti, kateri je še brez dolga. Dežela je pač ustanovila na Grmu pri Novem mestu kmetijsko in vinorejsko šolo celej deželi v korist, kajti po poročilih obiskuje to šolo več Gorenjcev, Notranjcev, Primorcev in Štajercev, kakor pa Dolenjcev. To šolo obiskujejo tudi največ sinovi imovitejših kmetovalec, ker le tem je v prvi vrsti namenjena. Deželne štipendije so majhne, in kdor hoče sina notri šolati, mora še mnogo dati iz svojega. Tege pa revnejši kmet ne zmora. Ako pa našemu kmetu dobrih travnikov in gojzda manjka, ima le malo zemljišča in veliko dolgov, potem mu tudi v kmetijski šoli izšolani sin ne more doma čudežev delati, ako bi zanj še toliko žrtvoval.

Kranjska dežela je prispevala s precejšnjo vsoto dolenjskim Ratečam k gradbi mosta čez Savo. To je popolnoma lokalnega pomena in le malej okolici v korist, ker iz šentruperske in mokronoške okolice vsakdo potuje rajé v Sevnico na železnico, kakor preko strmega Brunka in Rateč na Zidan most. Regulira se Mirna na Dolenjskem, kar bode mnogo denarja veljalo, a bode le v korist maloštevilnim imovitejšim posestnikom, kateri imajo svoje travnike ob Mirni, širši Dolenjski pa v nobeno korist. Gradilo se je na Dolenjskem potem, ko jih je bilo že mnogo po drugih krajih dežele dograjenih,

z državnim in deželnim prispevkom vodovode v Kočevju, Črnomlju in Novem mestu. Priznamo radi, da so vse te naprave dotičnim krajem zelo koristne. Ali pa mislite, da se bo vsled teh resnično koristnih naprav tudi le eden Dolenjec manje v Ameriko preselil? Rateški most je bil potreben, uravnava Mirne ravno tako, in vodovodi z zdravstvenega stališča silno koristni. Pri vseh teh koristnih napravah pa naše ljudstvo gineva, propada, ker vse te naprave našega ljudstva ne živijo: radi njih lahko pogine. Nečloveško bi bilo naše ljudstvo skozi toliko časa od izseljevanja zadrževati, dokler se mu ne dá potrebnih sredstev, da bi se zamoglo na svoji rodni zemlji pošteno preživeti.

(Dalje prihodnjic.)

Nekoliko o razsvetljavi Novega mesta.

Po celem svetu se posebno v mestih največja važnost pripisuje trem glavnim ljudskim potrebam in te so: zdrava pitna voda, čisti zrak (kanalizacija) in svetloba ali luč. Zdravo pitno vodo smo po trnjevem potu dobili, kanalizacija se bode počasi prav gotovo izvršila, ker se bode že letos okoli 20 000 K za to uporabilo in se bo ista nadaljna leta nadaljevala, torej je upanje, da se v doglednem času dogotovi tudi to delo. Torej nam je tudi skrbeti za primerno moderno luč, in v tem oziru storil je mestni odbor prvi korak. Katera luč je za Novo mesto najbolj pripravna, to vprašanje je še danes nerešeno.

Za javno razsvetljavo imamo danes na razpolago:

1. Električna luč; 2. Ogljikov plin; 3. Acetylenov plin in 4. Vodikov plin; drugih ne navajam.

Električna luč je tam, kjer se ne nahaja stalna vodena moč, silno draga.

Ogljikov plin se zamore le takrat uvesti, ako je dosti veliko odjemalcev, ker so upravni in vzdrževalni stroški veliki. Acetylenov plin je zaradi jednostavnosti in kakor tudi upravnih stroškov precej ceneji. Vodikov plin je danes jako malo razširjen in ima precej napak. (Našel se je prijatelj, kateri v svet trobi, da je mestni odbor precejšnjo svoto odobril za proučevanje tega vprašanja, res velikanski znesek za — berača, za mestno občino igrača, strmite in čudite se 50 K?! Velikansko, kaj ne?) Vsaka gori navedenih lučij ima svojo dobro in svojo slabo stran.

Predno se bode torej odločilo, kaka luč naj se vpelje, treba bo dognati število odjemalcev oziroma število lučij (svetiljk) in stoprav, ko bode to določeno, bode mogoče storiti pravoveljavni sklep. Glavno pravilo pri tem bo, da bi bila sprejeta katerakoli luč, da bode ista morala pokriti vse vzdrževalne stroške, kakor tudi amortizovati dotično potrebno glavnico.

Kmalu se bodo razposlale dotične pole na vse interesente in od udeležbe ter števila potrebnih svetilk bo v prvi vrsti odvisno, za kako luč se bode pozneje odločilo, ker le zadostno število odjemalcev zamore tudi zagotoviti rentabiliteto podjetja.

Pomisleki, kateri so od neke strani proti acetylenovi luči posebno glede varnosti, moremo le toliko povedati, da je ni in mogoče ne bode nikoli iznajdena luč, katera bi bila tako malo nevarna. Petrolej je zahteval gotovo že veliko žrtev in vendar v vsaki hiši je nekoliko petrolejskih svetilk in še nismo slišali, da bi kdo raji imel lojeno svečo v sobi mesto petroleja!

Tudi vsa novejša prometna sredstva so za človeka nevarna, ako se ž njimi neprevidno ravna, a vidimo, da se ljudstvo v kratkem času istim popolnoma privadi, ker drugače bi morali po svetu peš hoditi, čez morje pa nikoli!

Mestno županstvo prejelo je že razne ponudbe za načrte, proračune itd. glede ogljikove luči, električne luči in acetylenove luči, ter se bodo dotični pregledali in razmotrivali.

Na prebivalstvu samem je, ali dobimo moderno luč ali ne. Za danes le toliko. S.

Piše se nam:

Iz Belokrajine. Pomenljivi dnevi za Belokrajino so bili okrog bele nedelje. Ustanovili ste se namreč mladeniške Marijine družbe za metliško in črnomaljsko župnijo. Pre-

svetli knez in škof sami so pohiteli radostnim srcem iz Ljubljane že v soboto pred belo nedeljo k vsprejemu v družbe. Že v prvi občini metliške župnije so se zbrali možje lokviški, da so pozdravili po svojemu skrbnemu županu g. Dragovanu svojega nadpastirja. Nad vse prisrčen pa je bil pozdrav Presvetlega v Metliki od fantov ob slavoloku, stoječim med Zalokarjevo in Weiblovo hišo. Pa tudi dekleta niso hotela zaostati v udanosti do svojega nadpastirja. Krasen šopek, kateriga je vročila Presvetlemu gospodičina Evgenija Golob je tolmačil ta udana čutila. Zvečer v soboto pa so napravili fantje sijajno bakljado v proslavo Presvetlega in veselega dogodka, ki jih je čakal drugi dan. Prišedsi po mestnem trgu do prošnje je zapel ogromen pevski zbor mladeničev in deklet pod vodstvom organista g. Mihelčiča tri krasne pesmi. Visoko iz zvonika pa je zažarel napis: „Metlika Jezusova po Mariji!“ Drugi dan dopoldne je bil vsprejem 120 terih mladeničev v družbo v prav čarobno od vrlih mladenk ozaljšani cerkvi. Popoldne se je pa blagoslovila krasno izdelana zastava dekliske Marijine družbe. K tej slavnosti so prihiteli, kakor dopoldne mladeniške, tako popoldne dekliske Marijine družbe iz sosednih župnij: Suhor, Radovica, Semič, Črnomelj in Podzemelj. Po dovršenem cerkvenem opravilu so se odpeljali Presvetli v spremstvu kranjske in hrvatske duhovščine obiskat na Hrvatsko sosednjega dekana, gospoda Vidoviča v Kamanje, kjer so bili vsprejeti od ondontnih dostojanstvenikov kar najlepše. Posebno je ugajal vsem pozdrav šolske mladine. Vidi se pač, da je v rokah vernega učitelja, ki visoko spoštuje cerkvenega dostojanstvenika. V pondeljek dopoldne so obiskali Presvetli še tudi grko-katoliškega dekana pri Sveti Nedelji gospoda Visoševića, na kar so odrinili v Črnomelj, kjer so vsprejeli drugi dan okrog sto fantov in sto deklet v že ustanovljeno deklisko družbo. Marijinim družbam, pa, ki bodo velikanskega pomena za belokranjsko ljudstvo v verskem in družabnem oziru tudi v daljni Ameriki, kličemo: Le naprej v krščanski zavesti!

Domače vesti.

(Osebne vesti). Cesar je imenoval deželnosodnega svetnika v Novem mestu g. Ludvika Golia za deželnosodnega nadsvetnika na sedanjem mestu.

(Premeščen je) č. g. Jakob Benedičič, kaplan v Šmarjeti, kot župni upravitelj v Črni vrh nad Polhovim Gradcem.

(Umrla) je na Drski pri Novem mestu g. Ana Jenič, mati generalnega zastopnika za Bosno in Hercegovino ces. kralj. priv. jadransko zavarovalnega društva (Riunione Adriatica v Trstu) v Sarajevu gospoda Vekoslava Jeniča, v 88. letu svoje dobe. Bila je 25. m. m. pokopana v Novem mestu.

(Dolenjsko pevsko društvo) priredi 9. t. m. zvečer ob 8. uri v čitalnični dvorani običajni pomladanski koncert s plesom. Vspored se priobči na lepakih, posebna vabila se ne bodo raznašala. Pristop imajo člani narodnih društev in po njih vpeljani gostje in sicer člani „Dol. pevskega društva“ brez vstopnine.

(Šola „Glasbene Matice v Rudolfovem“) priredi koncert 2. maja 1903 v čitalnični dvorani v Novem mestu. Voditelja gg.: Ignacij Hladnik in Anton Spaček. Vspored na lepakih. Početek točno ob polu 8. uri zvečer. Cene prostorom: Sedeži v prednjih petih vrstah po 1 K 20 h, od šeste vrste dalje po 1 K, stojišče 80 h, dijakom 40 h. Sedeži se dobivajo v knjigarni J. Krajec nasl., na dan koncerta od 7. ure zvečer pred dvorano. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

(Nesreča). Dne 22. m. m. storil je nesrečno smrt Janez Cugel, star 16 let, iz brusniške župnije, ki je služil pri Franc Rohrmannu, gostilničarju na Malem Slatniku za hlapca. Ko je razkladal smrekove hlode, ga je po neprevidnosti en hlod pobil takoj do smrti.

(Povozil) je v Noyem mestu 22. aprila 34letni Janez Mihelič 60letno oskrbnico c. kr. stotnika pl. Lehmana Heleno Pirc. Dan potem je umrla.

(Komisijski obhod) v zadevi poprave občinske ceste Birčna vas — Hmeljnik, preložil je deželni odbor radi slabega vremena na dan 5. maja.

(Novomeška požarna bramba) si je kupila novo jako uporabno in pripravno lestvo. 16. m. m. so jo poskušali na glavnem trgu. Stane 1400 K.

(Ustrelil se je) v Ljubljani 25. m. m. Ferdinand Marki Gozani, vodja c. kr. okr. glavarstva in deželnovaldni svetnik. Omračil se mu je bil duh. Bil je svoj čas okrajni glavar v Črnomlju. Priljubljen je bil pri ljudstvu kakor ne z lepa kak političen uradnik. Zaradi vestnosti v službi, prijaznosti v občevanju cenili so ga njegovi predstojniki, spoštovali tovariši. Zapusti vdovo in tri otroke.

(Na pokopališču) opaziti je v zadnjem času dokaj zlovoljnih, hudobnih tatvin in poškodb pri cveticah na grobeh. V imenu občinstva zahtevamo, da se take tatvine prav ostro kaznujejo, pred vsem doma stariši. Grobi naših rajnih naj bodo vendar vsakemu svet kraj. Dosedaj se je posrečilo samo v enem slučaju dobiti storilca. Opozarjamo tudi, naj obiskovalci grobov ne puščajo malih vrat odprtih, marveč naj jih skrbno zapirajo.

(Na dolenskih železnicah) se vozni red s 1. majem nič ne spremeni. Iz Novega mesta odhajajo torej vlaki: zjutraj ob 5. uri 34 min., dopoldne ob 11. uri 22 min., popoldne ob 5. uri 25 min., in prihajajo v Novo mesto: dopoldne ob 10. uri 23 min., popoldne ob 4. uri 11 min., zvečer ob 10. uri 14 min.

(Lanski vinski pridelek) se vedno boljše kvalificira. Vina iz slavnoznanih vinogradov Gadova peč, Bočje, Šrtenski vrh, Piroški vrh so glede okusa kakor tudi jakosti uprav izborna. Na prodaj ga imamo še več tisoč veder. Gostilničarji in vinski trgovci, pridite k nam ter pokusite našo dobro in zdravo dolensko kapljico. Sigurno se vam bo tako omilila, da se boste težko ločili od nje. Tozadevne informacije daje iz prijaznosti in v interesu križevskih vinogradnikov Ivan Malnarič, nadučitelj in vinogradnik.

(Deželni odbor) obvešča s tem vse mlekarne-sirarske zadruge in kmetijske podružnice, da se zglasé pri deželnem odboru, ako želé dobiti deželnega sirarja, da uraynava njih mlekarne in sirarne. — Tudi za poletno planšarsko dobo je na brezplačno razpolago deželni sirar, ki more tudi za nekaj tednov ostati na planinah.

(Ces. kr. ministerstvo) notranjih zadev je poizvedelo, da skuša nek zdravnik dr. pl. Gotthard v Ignape (Brazilija) zvatiti izseljence v S. Paolo v ta namen, da bi si njegova posestva obljudil. Dotična posestva so blizu morja ležeča, deloma pa tudi v notranjem ozemlju. Ona pri morju ležeča zemljišča so za izseljence vsled tega skrajno neugodna, ker se na istih le najslabše pridelke dobavi, druga v sredini ozemlja pa vsled pomanjkanja slehernih komunikacij sploh nič vredna. — Glede na te okolščine je treba, da se ljudstvo o nakani dr. pl. Gottharda svari, in posebno na neugoden socialen in gospodarski položaj opozori. — Ker je v uvodno omenjenem dobavnem razpisu vlade države St. Paolo pogojeno, da se mora za slehernega izseljenca doprinesiti potrdilo oblasti slednjega stalnega bivališča, v katerem je overjeno, da pripada poljedelski rodbini, da je delozmožen, in kako je njegovo pravno in državljansko vedenje, se občinam strogo prepove, sploh kaka taka spričevala izseljencem izdati, temveč jih opozoriti na pred 10. leti se pojavljenim žalostnim slučajim, katerim so se takratni izseljenci v Brazilijo razpostavili in so tudi vsled nečloveškega ravnanja ž njimi v Braziliji večinoma od gladu in boleznih tam pomrli.

(O. Hartmanov oratorij „sv. Frančišek“) se je obnesel nad vse izvrstno. Uspeh je prekosil tudi najdrznejše nade. Prostorna stolnica je bila oba večera do zadnjega kotička natlačena, in tudi, ko so v tretjič izvajali oratorij v nunski cerkvi, še mnogo mnogo ljudij, niti domačih niti od daleč prišlih tujcev ni moglo dobiti prostora. Občinstvo je bilo kar očarano vznesene in globoke zamišljene skladbe. Umetnika, ki si je s svojim neprisiljenim, ponižnim in ljubeznjivim nastopom kmalu pridobil srca poslušalcev, je občinstvo burno pozdravljalo, kakor je bilo tudi slovo na ljubljanskem kolo-dvoru prav prirčno. P. Hartmann je opetovano prav zelo pohvalil oba zbora „Glasbene Maticé“ in njiu skrbnega, spretnega in neumornega vodjo, g. M. Hubada. Obiskal je še Bled in njega okolico, ter obljubil, ako mu bo mogoče, še priti v Ljubljano. „Glasbena Matica“ je pač veliko delo storila s tem oratorijem in si utrdila svojo že priznano veljavo.

(Poučilo) kaj je kurja kolera (kurji typhoid) in kako jo je zatirati — 1. Kakšna je bolezen in kako se razširja. Kurja kolera je nalezljiva, prav lahko prenesljiva bolezen, ki se loti domače kuretine, zlasti kokoši, puranov, gosi in rac, in brez izjeme smrtno konča. Zdrava kuretina nalezje bolezen največkrat, če se nanovo spusti k njej bolna kuretina. Razen tega se širi bolezen tudi s kuretino, ki je na njej poginila in z odpadki (z jajci, kurjekom, krvjo, drobovkom, perjem itd.) živih ali zaklanih bolnih kokoši, gosi, rac itd. Tudi se more zdrava kuretina okužiti s tem, da pride na ceste ali pašnike, v potoke in kale, kjer je bila poprej bolna kuretina. — 2. Kako se kurja kolera spozna? — Da je kuretina okužena, se spozna najprej po fem, da se pripetě nepričakovani smrtni primeri. Gosi, kokoši, race itd. poginejo večkrat, ne da bi se mogla na njih opazovati kaka očitna znamenja bolezní. Pri natančnejši preiskavi je pa potem, ko so se pripetili prvi smrtni primeri, opaziti, da so nekatere živali medle in žalostne, da perje šopirijo, perotnice pobešajo, večkrat bljujejo in trpé za smrdečo drisko. Od sebe dani kurjek je najprej gost kakor močnik in belorumene barve, pozneje slizast, voden in zelenkast. 3. Kako je odvracati kurjo kolero? — Da se kuga ne zanese, se je najbolje ravnati po naslednjih varnostnih naredbah: a) Ogibati se je nakupovanja tuje iz inozemstva importirane kuretine; b) odstranjovati in neškodljive storiti je odpadke v domačem gospodarstvu zaklane ali porabljene tuje kuretine; c) kuretine ni puščati na take ceste, pašnike, potoke itd., kamor zahaja tuja kuretina; d) ni puščati, da bi kupčevayci s kuretino hodili po dvorcih. Kadar se ni mogoče izogniti nakupovanju tuje kuretine, kakor n. pr. za pleme, tedaj je svetovati, da se kupljena kuretina drži zaprta 6 do 8 dni v posebnem prostoru in se šele potem spusti k domači kuretini, ako se v navedenem času niso pokazala nikakoršna znamenja bolezní. Kot ubranilna sredstva je nadalje upoštevati tudi cepljenje zoper bolezen. — 4. Naredbe po izbruhu kurje kolere. Obolelo kuretino zdraviti, je navadno brez uspeha in zatorej to tudi ni priporočati. Veliko primerneje je, obolelo kuretino nemudoma zaklati in neškodljivo odstraniti, ker se tako samo v posameznih primerih pripeti, da ozdravi. Na vsak način se mora kuretina, ki je navidezno še zdrava, od obolele ali bolezní sumljive kuretine takoj odločiti in v posebnih prostorih pospraviti. Zdrava kuretina mora dobiti tako posodo za pičo in pitje, ki je obolela kuretina še ni rabila. Dalje se priporoča na videz zdravo kuretino ločiti v več manjših partij, in ubraniti vsako dotikanje teh partij. Kuretina, ki je poginila, ali bila bolna zaklana, se mora z vsemi deli tudi s perjem — ako se perje ne more na neškodljiv način tehnično uporabiti (s predelanjem v kafildesinfektorju) — sežgati ali pa na prostoru, za mrhovino odločenem, tako globoko zakopati in z ugašenim apnom posuti, da je mrtva kuretina najmanj 1 meter visoko z zemljo pokrita. Jako nevarno je mrtvo kuretino zakopavati v gnojne jame ali na gnojišča, ker se kužnina kurje kolere v gnoju dalje časa vzdrži in more s tem novi izbruh kuge provzročiti.

Kadar je v kakem okuženem dvorcu vsa kuretina poginila ali bila zaklana ali kadar je od tega časa, ko je zadnja žival poginila, bila zaklana, ali je ozdravila, že minilo osem dni, tedaj se morajo vsi prostori, ki je v njih bivala bolna kuretina in — v kolikor je to mogoče — tudi vsi predmeti, ki je ž njimi prišla v dotiko, korenito očistiti od kužnine. — Najprimerneje se zgodi očiščenje tako: a) Kurjak, ostanke piče in skupaj pometeno nesnago je sežgati ali pa tako, kakor kuretino, ki je za kugo poginila (tretji odstavek) zakopati; b) tla, vrata, stene, gréde, posode za pičo in pitje je z vročim sodalugom (tri kilograme pralne sode na 100 litrov vode) korenito pomiti; poškodovane in malo vredne lesene predmete je najprimerneje sežgati. Zemljo in pesek je, ako možno, najmanj 10 centimetrov globoko izkopati in izkopani material ravnatao kakor kurjak in nesnago (po odstavku a) zakopati. Playališča je izpustiti in korenito počediti; c) očiščene kurnike, je izdatno prezračiti, potem je d) tla, stene, vrata itd. z beležem (pet kilogramov ugašenega apna na 100 litrov vode) pobeliti. To se vsled razpisa c. kr. ministrstva za notranje stvari z dne 31. marca 1903, št. 10.585, daje na znanje in občno ravnanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko, 9. aprila 1903.

(Nagle smrti) je umrl 26. m. m. Andrej Levstik, kmet iz Podgorice, župnije Dobropolje. Zdravil se se je v bolnici usmiljenih bratov, a želel si je domov. Komaj pa sede v vlak, se zgrudi mrtev, zadet od srčne kapi.

(Obiskovanje presv. Rešnjega Telesa). Otrokom, ki se pripravljajo za prvo sv. obhajilo, priredil „Krščanski detoljub“. Z dovoljenjem vis. častitega kn.-šk. ordinariata. Str. 16. Cena 6 vinarjev. — Otroci, ki se hočejo dobro pripraviti za prvo sv. obhajilo, morajo prav pogosto obiskovati sv. Rešnje Telo. Ta knjiga jih poučuje, kako naj se pri tem vedejo, in kaj naj molijo. Molitve so prav kratke, tako, da jih bodo otroci lahko vsak dan molili. Tudi so prirejene za skupno molitev. Gotovo bodo katehetje za knjižico „katol. društvu detoljubov“ prav hvaležni. Dobiva se pri J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

(Današnji list) obsega deset strani.

Razne stvari.

* (Ne zasramuj sv. spovedi.) V Steinbergu na Tirolskem si je dovolil neki brezbožni mladenič leta 1865 prav ostudno in pregrešno šalo. Imel je prav zelo velikega psa in s tem psom je prišel nekega dne k svojemu župniku in mu rekel, da naj spove psa, če hoče. Gospod župnik je mladega brezbožneža resno pogledal, misleč da ima pred seboj blaznega človeka. A oni je ponovil svojo nesramnost in začel še drugače zasramovati zakrament sv. spovedi. Na to je župnik začel svariti mladega prenapeteža, a oni se mu je le smejal. Konečno ga je župnik odslovil z besedam: „Ne pozabi, da ima ljubi Bog zelo tanka ušesa in da sliši vsako zasramovanje. Lahko se tudi prigodi, da boš še želel spovednika, pa ti ga ne bo Gospod Bog dovolil.“ — Besede župnikove so se spolnile novembra meseca 1872. Dva tedna po poroki je šel zasramovalec sv. spovedi v gozd sekati drva in neko deblo se je zavalilo nanj. Poslali so naglo po duhovnika, župnik je hitel s sv. popotnico, kolikor je le mogel, a vendar je došel prepozno. Mladi mož je umrl, predno se je mogel spovedati. — V obližju mesta Emilia v gorenji Italiji je šel leta 1864. mestni mesar od hiše do hiše, da bi nakupil pri kmetih kaj živine. Ko stopi po takem opravku pri nekemu kmetu v hlev, da bi si ogledal vola, je videl blizu vrat komaj par dni staro slabotno tele. Takoj se pošali proti domačemu gospodarju: „Pojdite po duhovnika, da mu bo dušo prebлагoslovil in da je bo spovedal. Tele ne bo več dolgo živelo.“ — Kmet je molčal na te brezbožne besede, mesar pa se je poslovil in odšel proti domu. Ko je šel mimo farne vasi, je še stopil v župnišče in dejal župniku, da ima ta in ta kmet v tej vasi bolnika. Goreči duhovnik se takoj odpravi na pot, misleč da je mesar govoril resnico. Kako pa se začudi, ko pride v hišo onega kmeta in povpraša po bolniku, pa so mu domači odgovorili, da ni nihče bolan in da ga je mesar pozval k teletu. Povedal mu je tudi hišni gospodar, kako se je mesar norčeval v hlevu, ko je teleta zagledal. — Duhovnik se je molče vrnil domov. Drugi dan pa se je raznesla po okolici grozna vest, da je mesar nagloma in nepreviden umrl.

* (Jaz delam za večnost!) Imenitnega slikarja obišče drug slikar, pa ga vpraša: „Odkod to, da si ti imeniten slikar, pa naslikaš tako malo podob? Glej, jaz nisem tolik slikar kakor ti, pa vendar naslikam v kratkem času mnogo podob!“ In imenitni slikar odgovori: „Ti slikaš za čas, jaz delam za večnost.“

* (Ne prenagli se v sodbi!) V Dublinu, znanem mestu Irske, je v nekeje gostilni ležal bolnik v zadnjih izdihih. Poklicati je dal duhovnika. Bila je temna noč; dež je lil in divjala je nevihta. Vsejedno, duhovnika to ni nič zadrževalo — urno je hitel k bolniku in vestno opravil svoje opravilo. Odhajajočega je gostilničar, protestant, povabil v gorko svojo izbico in mu je dobro postregel. Razgovarjala sta se o tem in onem in slednjič mu je omenil gostilničar, kako ugodno življenje imajo škofje, kardinal. „Vaš kardinal sedaj, ko vi v tej nevihti bolnike obiskujete, gotovo sedi v topli sobi pri dobro obloženi mizi!“ Zavrnil ga je duhovnik: „Tega ne morete vedeti, vi ga morda napak sodite!“ „„Ne verjamem, da bi ga krivo obsojeval.““ „Prav gotovo vem, da to ni resnica; do

sedaj me še niste vprašali za moje ime.“ „„Pa kdo ste vi?““ „Jaz sem — kardinal Kullen!“ Odšel je blagi, vneti dušni pastir, kakor je prišel, dasi mu je gostilničar ponujal svojo kočijo, ki ga popelje domov. Ne, raje je v neurju stopal domov po blatnih, deževnih ulicah. Minulo je potem le malo dni — in gostilničar, protestant je obiskal kardinala, pokleknil predenj in prosil za sprejem v sv. cerkev. Želja se mu je izpolnila; postal je zgleden katoličan.

* (Obešenje roparskega morilca Antona Senekla.) Med brzojavnimi poročili so poročali, da so preteklo soboto ob sedmi uri zjutraj na Dunaju obesili mladega morilca stare trafikantke Julch pl. Julenthal, Antona Senekla. S psovko na ustih se je preselil na drugi svet, ciničen, brez kesa do zadnjega trenutka. O spovedi ni hotel ničesar slišati in na opetovano prigovarjanje spovednika se je vedno zarezal: „Naj me torej vzame vrag.“ Za zajutrek je zahteval kozarec limonade, češ, da bo bolj okrepcan prišel na drugi svet. Ko ga je ob 1/26. uri zjutraj v celici obiskala njegova ljubimka, dejal je, naj bo njegovemu otroku dobra mati. Ošla je od njega, ne da bi mu podala roko. Namorišče je stopal s srditim obrazom. Ko sta ga krvnikova hlapca potegnila na veshala, zaklical je: „Pišite me . . .“ dalje ni mogel. Vrv se je privila tesno okolu njegovega vratu in v 11 sekundah je bila mrtva žrtev slabe vzgoje in nenaravnega življenja. „N. W. Tagblatt“ pa poroča, da je zdravnik še-le po preteku pol ure (!) mogel konstatirati, da je Seneklu prenehalo bitti srce.

* (Kdor išče zdravja) v Wörishofenu ali pa z Kneippovim zdravljenjem, mu bo dobro došla nova knjižica: Offizieller Führer für Wörishofen und Kneippkur, Ausgabe 1903. (Hartmann's Vademecum.) H. Hartmann's Verlag in Wörishofen. Dobiti je ta jako porabna knjižica zastonj in poštine prosto pri označenem založništvu

Smešnice.

(Bolni pijanec.) Zdravnik: „Piva ne smete več piti, to vam odločno prepovedujem.“ Bolnik: „Zdi se mi, da ste zelo slabe volje, gospod zdravnik. Oprostite, pridem jutri.“

(V gorah.) Prvi turist (pri ograji): „Meni se dozdeva, da ne moremo tukaj skozi, tu je samo za živino.“ — Drugi turist: „To mi je vse eno, vzroka je premalo, da bi ne šel.“

(Humor postopačev.) Prvi: „Hej ti, kaj praviš zakaj me je ona stara gospa, ki mi je dala groš, vprašala koliko časa sem že brez dela?“ Drugi: „Hm, menda je hotela izvedeti koliko si star.“

(Zvečer v gostilni.) A.: „Ko sem bil nedavno v gorovju, mi je pravil neki lovec, da — —.“ — B.: „Lepo vas prosim, molčite; nikar ne raznašajte takih lažij naprej!“

(Poreden odgovor.) A.: „Zakaj se ne boste dali po smrti sežgati?“ — B.: „Oh, jaz ne morem prenašati vročine.“

(Bistroumno.) A.: „Kako veš, da se je sosed oženil samo zaradi denarja?“ — B.: „Hm, jaz sem videl ženo.“

(Samohvala.) Baron: „Ali vam je prav obleka, katero sem vam zadnjič podaril?“ Berač: „Kakor bi bila za me narejena . . . vi imate lepo raščen život, lahko vas nekateri zavidajo.“

Naznanila mestnega magistrata.

Mestno županstvo naznanja, da se imajo zaostali zneski na gostiščini (najmarinski novčič) pasjemu davku, kakor tudi zaostale obresti od raznih zaklad gotovo do 15. maja pri mestni blagajni poravnati, sicer se bodo isti s eksekutivnim potom iztirjali.

Za jedno se daje na znanje, da se bode od sedaj naprej pobirala gostiščina (najmarinski novčič) za vsako četrtletje posebej in se tudi opozarjajo vsi hišni posestniki, da vsako spremembo stanovalcev takoj mestnemu uradu naznanijo, ker se v nasprotnem slučaju na poznejše reklamacije ne bode oziralo, ker je vsak hišni posestnik to po postavi dolžan storiti, ako noče škode trpeti.

Akoravno se je že večkrat od strani mestnega županstva razglasilo, da se na ulice ne smejo smeti, šuta ali umazana voda metati, se to še zmirom v posameznih slučajih godi, posebno pa se opozarjajo stanovalci, da svojim deklam in strežnicam strogo prepovejo stepati umazane in prašne cunje raz okno na ulico, ker se bode proti takim kazensko postopalo. Čas je, da se ti služeči nedostatki, ki so mestu naravnost v sramoto, odpravijo.

V zadnjem času se opazuje, da se pri javnih vodnih iztokih gode razne nesnažnosti. Vsled tega se slavnemu občinstvu na znanje da, da je prepovedano pri istih vsako onesnaženje ali pa izlivanje vode po ulicah, posebno se opozarja slavno občinstvo, da je strogo prepovedano podkladati držalo z lesom, kamni itd. Vsak, kateri vodo pri javnem iztoku jemlje, mora tudi skrbeti, da se vodni iztok zapre. Proti vsem osebam, kateri z podkladanjem držala pri iztokih po nepotrebnem vodo izpuščajo in s tem škodo delajo pri vodovodu, se bode postavno postopalo. Ako se to pri kakem javnem iztoku večkrat zgodi, se bode isti iztok popolnoma zaprl. Iz tega razloga se prosi, da sosedje tako počenjanje in nepotrebno razlivanje vode mestnemu županstvu naznanijo.

(Dražba) za oddajo dela pri prezidanju mestne hiše (rotovža) bode 20. maja 1903 ob 11. uri dopoldan v občinski pisarni mestne občine Rudolfovo. — Po proračunu znašajo: zidarsko delo 3911 K 70 h, kamnoseško delo 342 K 60 h, tesarsko delo 437 K 34 h, mizarsko, steklarsko, ključavnikarsko in slikarsko delo 2035 K — h, kleparsko delo 120 K — h, pečarsko delo 170 K — h. Skupaj 7016 K 64 h. — Natančni pogoji in načrti so na razpolago od 10. do 20. maja 1903 v občinski pisarni.

Rudolfovo, dne 29. aprila 1903.

S. pl. Sladovič, župan.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleblag. g. Franjo Guštin ml., poštar je nabral v Metliki 126 K. Darovali so sledeči gg. dobrotniki: Franjo Dovgan, prošt 40 K; Hrovat Janez, kaplan 10; Vukšinič Davorin, oskrbnik 5 K; K. Gnidovec, kaplan 10 K; Janko Hranilović, trg. 2 K; Karol Govancec, trg. 2 K; Ana Podrekar, učiteljica 2 K; K. Barlé, učitelj 1 K; J. Križnar, učitelj 1 K; Burnik, nadučitelj 1 K; Schönbrunn, pos. 1 K; Emanuel Fux, pos. 1 K; Premer, pos. 1 K; Dr. Fr. Cvetko, c. kr. sodni pristav 2 K; Nagode, c. kr. sodni pristav 2 K; Šumer, c. kr. okr. sodnik 3 K; Kožar, c. kr. davkar 2 K; Prossenik 1 K; Mucha Anton, trg. 1 K; Jože Vukšinič, pos. 2 K; Mikoli, trgovka 1 K; Dr. M. Dereani, zdravnik 3 K; Marija Požek, trgovka 1 K; Murn 1 K; Bano Jože, kanclist 1 K; Kamenšek, vdova 1 K; Leop. Weiss, pos. 1 K; Ivan Golja 1 K; Giacomo Franc, stavbinski mojster 1 K; Ant. Korniz 1 K; Maria Kapelle, udova 1 K; Fux Emanuel, trg. 1 K; Daniel Makar st. 3 K; Skušek, trg. 1 K; Marija Saloker, pos. 1 K; Katarina Žigon 1 K; Helena Mežnaršič 1 K; J. Globočnik 2 K; Daniel Makar ml. 1 K; Guštin Božidar, prokurist 2 K; Ema Schmidt, c. kr. poštna uradnica 1 K; Lila in Milan Guštin, učit. 3 K; Gustin st., trg. 3 K; Franjo Gustin ml., poštar 3 K. — Drugi darovi: Preč. gosp. kanonik Fettich-Frankheim 20 K; Slavna hranilnica in posojilnica v Metliki 20 K; Slavna slovenska posojilnica v Št. Jerneju 20 K; G. prof. H. Skopal 10 K; Veleč. g. župnik Jan. Zupančič 4 K. Dobrotniki iz Mesta in Kandije za mesec april 60 K 40 h; G. Fani Treo iz Male vasi 2 vreči krompirja; Gospa Jeretin 10 K; Slavna kranjska hranilnica 100 K; Preč. gospod župnik Val. Bernik 5 K; Gospa Terbuhovič 2 vreči in posestnik z Vrha 2 vreči krompirja.

Podpisani izrekam najprisrčnejšo zahvalo vsem blagim dobrotnikom zlasti pa veleblag. gospodu Guštinu, poštarju v Metliki, za trud pri nabiranju darov, vrlim metliškim dobrotnikom, slavnim posojilnicam v Metliki in Št. Jerneju in kranjski hranilnici v Ljubljani. Bog plati vsem s svojim blagoslovom ter daj obilo posnemalec!

Dr. Jos. Marinko.

Umri so:

22. aprila: Pirc Helena, kuharica, 61 let, otrpnenje možganov vsled poškodbe, št. 82.

Loterijske številke.

TRST, 18. aprila	31	43	85	70	55
GRADEC, 25. „	18	1	9	65	7

Tržne cene dne 14. aprila 1903 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	33	Leča	11	71
Rž	12	68	Bob	09	76
Koruza	10	08	Ajda	10	40
Oves	06	50	Proso	09	76
Ječmen	10	08	Soršca	12	36
Krompir	05	20	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 11 za 40 vinarjev.	—	—
Grah	11	71			

Pošteno dekle,

14 do 16 let staro, katero zna slovensko in nekoliko nemško brati in pisati, katero ima veselje do trgovine se sprejme v prodajalno z manufakturnim blagom v poduk. — Kje, pové upravnistvo tega lista. (104—1)

(105)

Tužnega srca naznanjam v svojem in imenu vseh sorodnikov, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu dopadlo, moja iskreno ljubljeno mater, oziroma staro mater, taščo in teto, gospo

Ano Jenič roj. Zalokar,

posestnico na Drski pri Novem mestu,

po daljšem bolehanji, večkrat prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, 23. aprila ob 6. uri zjutraj, v starosti 88. let, poklicati v boljše življenje

Pogreb je bil v soboto dne 25. aprila ob 5. uri popoldne na pokopališču v Novem mestu.

Sv. maša brala se je 27. aprila v frančiškanski cerkvi v Novem mestu.

Predrago pokojno priporočam vsem prijateljem in znancem v molitev in blag spomin.

Zahvala.

Za srčne dokaze milega sočutja o bolezni in smrti ljubljene mi matere, oziroma stare matere, tašče in tete gospe

Ane Jenič roj. Zalokar,

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo drage pokojne k večnemu počitku, izrekam tem potom vsem najiskrenejšo zahvalo.

Drska pri Novem mestu, dne 26. aprila 1903.

Vekoslav Jenič,

generalni zastopnik za Bosno in Hercegovino ces. kralj. priv. jadransko zavarovalnega društva (Riunione Adriatica v Trstu) v Sarajevu.

ZAHVALA.

Moj umri mož Franc Papež bil je 27 let član prostovoljnega gasilnega društva v Rudolfovem. O njegovi smrti mi je omenjeno društvo izplačalo 20 kron podpore. Vodstvo zveze kranjskih prostovoljnih gasilnih društev v Ljubljani pa mi je izvolilo nakloniti 30 kron. Za ta velikušna darova se tem potom v svojem in mojih nedoraslih otrok imenu najtopleje zahvaljujem.

Rudolfovo, dne 28. aprila 1903.

Marija Papež.

Naznanilo.

V torek in sredo, dne 12. in 13. maja se bode prodalo — na drobno — potoma prostovoljne javne dražbe, 8 oralov njiv, 17 oralov travnikov in 25 oralov gojzda. Vsa posestva ležijo ob državni cesti.

Prodaja vršila se bode na licu mesta t. j. na Tratih pri Žabji vasi.

Začetek razprodaje ob 8. uri zjutraj.

Grabem, dne 27. aprila 1903.

(112—1)

Rudolf Smola.

Lepo posestvo

(111—1)

v Kandiji pri Novem mestu,

v bližini dež. kmetijske šole, ob cesti ležeče in zelo pripravno za vsako obrt, posebno pa za gostilniško, se prostovoljno proda prav po nizki ceni.

Posestvo obstoji iz dveh hiš, enega hleva, vrta, njive in travnika. Zmlišča merijo 4 orale. — Več se izve pri posestniku Rudolf Smola na Grabnu, pošta Rudolfovo, Dolenjsko.

Lepo posestvo z gostilno je na prodaj na Drski poleg Novega mesta.

Hiša ima 5 sob, klet in dve kuhinji. Poleg hiše je: pod, hlev, vodnjak, gostilniški in sadni vrt, „Lawn tennis“, njive in hosta. — Cena izve se v upravnistvu „Dol. Novic“.

Male in velike podobe v lepi izberbi za

prvo sv. Obhajilo,

v prodajalni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Hiša na prodaj.

V Kandiji poleg Novega mesta je na prodaj novo popravljena pritlična hiša. Ista je za trgovino na najboljšem prostoru, ker je tik mosta, na razpotju treh cest. Proda se radi smrti gospodarjeve.

(89-2)

Lucija Krajec Kandija št. 31.

Dva učenca

se takoj sprejmeta pri Ljud. Ferliču v Novem mestu. (107-1)

Tri vagone

ježic (Knoppern),

proda Janez Kulovec, vas Prapreče, p. Straža pri Vavtvasi, Dolenjsko.

Ceglarja,

veščega in zanesljivega v tej stroki, išče proti plačilu od tisoča ali od meseca za več časa Janko Karlovšek, posestnik in trgovec v Šmarjeti. (110-1)

Dne 4. maja t. l.

otvorim v Novem mestu na Ljubljanski cesti v nekdanji g. „Muhviča štacuni“ svojo drugo prodajalno, založeno z dobrim in novim blagom za oblačila itd.

Razne novosti!

Nizke cene!

Se vljudno priporočam

Franc Wokač

(113-1)

pri „škofu“.

Kovaškega pomočnika

proti plači od 12 do 20 kron na mesec išče Jožef Fabijan v Dolenji vasi, pošta Mirna peč. (100-2)

Najpripravnejše, najkoristnejše

darilce za

sv. birmo,

je lepa molitvena knjižica.

Molitveniki v največji izberbi, kakor tudi druge mične stvari za birmanski spomin se dobivajo pri

J. Krajec nasl. v Rudolfovem. (108-1)

Bilanca

Aktiva

mestne hranilnice v Novem mestu dné 31. decembra 1902.

Pasiva

	K	h		K	h
Račun hipotečnih posojil	1,392.548	66	Račun vlog	2,149.080	06
" obresti: Zaostale	13.093	06	" hipotečnih obresti: Predplačane	8.420	07
" občinskih posojil	99.824	50	" obresti občinskih posojil: Predplačane	393	70
" menic	180.247	—	" meničnih obresti: Predplačane	2.623	36
" meničnih obresti: Zaostale	39	59	" založnih obresti: Predplačane	4	82
" tekoči	87.199	94	" davkov in pristojbin	126	65
" zalog	2.790	—	" izgube in dobička: Čisti dobiček	16.093	67
" efektov	366.025	55			
" efektnih obresti	5.371	82			
" zamudnih obresti: Zaostale	968	19			
" inventarja	599	64			
" zavarovalnin	46	22			
" uradnih stroškov	47	59			
" pro diversi	2.068	99			
" blagajne	25.871	58			
	2,176.742	33		2,176.742	33

Aktiva

Bilanca rezervnega zaklada dné 31. decembra 1902.

Pasiva

	K	h		K	h
Račun efektov: Vrednostni papirji	54.740	02	Račun glavnice	71.394	30
Viseče obresti	560	61			
Poslovni dobiček	16.093	67			
	71.394	30		71.394	30

Aktiva

Bilanca posebne rezerve za kurzne izgube dné 31. dec. 1902.

Pasiva

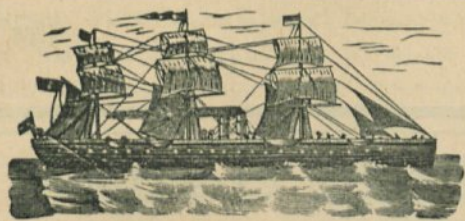
	K	h		K	h
Račun glavnice	276	01	Račun glavnice	5.284	69
Dobiček pri efektih	5.008	68			
	5.284	69		5.284	69

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem mestu.

Lepo posestvo v Druščah,

obstoječe iz hiše, poda, hleva, kleti, kozolca vse še v dobrem stanu; lepe hoste, kostonjeve, hrastove in bukove kakih 7 johov, njiv do 30 mernikov posetve, košenine do 2 joha se prostovoljno proda prav po nizki ceni. — Več se izve pri Jože Brezovarju, Zvure, pošta Šmarjeta, Dolenjsko. (95-2)

UČENEC se takoj sprejme, kateri ima veselje do pekavske obrti ter naj bode 15—16 let star. — Kje, pove upravništvo „Dol. Novic“. (277-12)

Za koncesijovano
v Avstriji

francosko prekmorsko družbo

„Compagnie generale Transatlantique“

Edina direktna in najkrajša črta

poštних brzoparnikov, ki prevažajo zanesljivo, brez prelaganja, samo 6 dni

iz Havra v Newyork.

Za vožnje tu- in inozemskih železnic, za navadna in okrožna potovanja in prireditve romarskih vlakov, daje pojasnila in veljavne vozne liste

edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ed. Šmarda

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6
blizu znane gostilne „pri Figabirtu“. (300-12)

AGENTE,

kateri imajo znanstvo pri zasebnikih, za stalno mesečno plačo 60 K in z veliko provizijo išče se takoj povsodi, v vseh mestih, krajih in okrajih. Prodajati bi imeli nov patentiran predmet, kateri je neobhodno potreben pri vsakem gospodinstvu, pri meščanih in kmetovalcih. S prodajo se vsak, kateri ima znanstvo v zasebnih krogih, lahko peča v svojem prostem času ter si zagotovi lep postranski zaslužek. Ponudbe sprejema pod naslovom: „Neuheit 1703“ RUDOLF MOSSE PRAG.

Mlin in žaga

v Št. RUPERTU,

se proda ali odda v najem pod ugodnimi pogoji. Tudi lepa hosta je na prodaj. — Natančneje pri lastnici Zofiji Kolšek v Laškem trgu. (103-1)

Najprimernejša
darila
za sv. birmo.

Nizke cene!

Alojzij Rajec,

zaloga ur, zlatnine, srebrnine in optičnih predmetov
v Rudolfovem, glavni trg 85.

priporoča slavnemu p. n. občinstvu, posebno častiti duhovščini ter gg. uradnikom, kakor tudi gg. botrom in botram

o priliki bližajoče se sv. birme

svojo bogato zalogo najraznovrstnejših zlatih, srebrnih in nikelnastih žepnih ur in verižic, stenskih ur z nihalom in budilnic, zlatih in srebrnih prstanov, uhanov itd.

Cenik žepnim uram:

Najfinejše nikelnaste ure s ključem . . .	od glđ. 2:30 do 5:—
„ „ „ remontoir . . .	2:35 „ 5:50
„ „ s ključem . . .	3:— „ 8:—
„ „ remontoir . . .	4:— „ 9:—
„ iste z dvojnimi oklepom . . .	5:— „ 20:—
„ zlate ure za dame . . .	13:— „ 60:—
„ zlate ure za gospode . . .	25:— „ 200:—
Amerikanske budilke po glđ. 1:50, fine garantirane po glđ. 2:20.	

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Stara zlatnina in srebrnina se po najvišjih cenah plačuje.

Slavno občinstvo uljudno vabim, si mojo zalogo o priliki ogledati, brez da bi bil kdo primoran kaj kupiti. (2-3)

UČENEC,

kateri ima veselje do mizararske obrti, od 14 let star naprej, se takoj sprejme pri Jernej Sitarju, mizarju na Drski pri Rudolfovem.

Proda se:

(48-6)

Lep izbran krompir, seno in repa, nadalje

gozd z mešanim lesom,

16 johov v obsegu. Nahaja se v občini Št. Peter pri Rudolfovem. Vpraša naj se pri oskrbništvu grajščine Otočce.

Samostansko predstojništvo v Pleterjah (Št. Jernej)

vzame v službo 14 hlapcev

proti dobri plači. Ponudniki morajo biti lepega zadržanja in sabo prinesiti priporočilo (spričevalo) svojega gospoda župnika.

Samost. predstojništvo. (82-3)

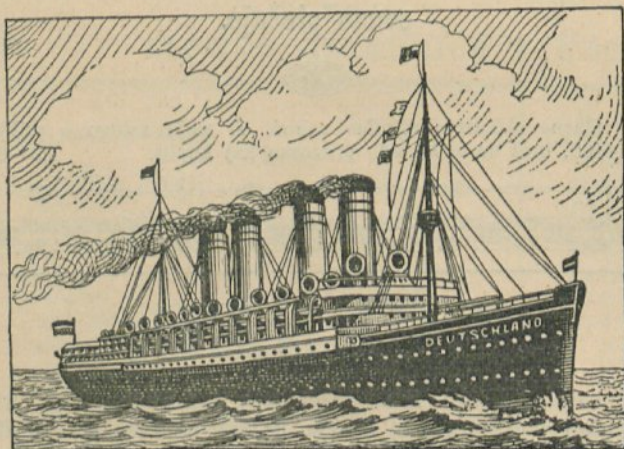
Izvrstno
Vino
domačega pridelka je
na prodaj v grajščini
Bajnof p. Rudolfovem,
liter po 16 krajcarjev.

(44-6)

Največja in najstarejša parobrodna družba na svetu poseduje 279 parnikov,

Najvarnejše, najhitreje in največje vrste velikanskih parnikov, ki vozijo samo potnike in cesarsko pošto iz Hamburga v Novi-York so:

Deutschland	212 m dolg.	Fürst Bismark	200 m dolg.
Auguste Victoria	168 " "	Columbia	140 " "
Moltke	160 " "	Blücher	160 " "
Pennsylvania	171 " "	Pretoria	170 " "
Graf Waldersee	170 " "	Patricia	171 " "
Palatia	140 " "	Phoenicia	140 " "
Batavia	152 " "	Belgravia	152 " "
Bulgaria	152 " "	Armenia	170 " "

Hamburg-Nowi-York le 6 dni.

Vozne karte po predpisanih najnižjih cenah prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena agentura

Hamburg-Amerika Linie

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31, takoj na desno od juž. kolodvora,
ob progi električne železnice. (293-11)

EKSPORT VINA.

Imam v kleti izvrstno istrijsko vino — črno in belo od 30 do 50 vinarjev postavljeno na tukajšnji državni kolodvor. Ravno tako domačo rakijo (vinsko žganje) po 120 do 160 vinarjev. Za poštno pristno vino in solidno postrežbo se jamči.

Ivan Pujman, producent in eksport vina,

(39-6)

Vodnjan, Dignano Istra.

Stroje

za mlatit, žito čistit, slamo rezat, gepeljne, klinje, trombe in cevi, žage, jermena in druge potrebščine se najbolje in najceneje kupi v zalogi

Fran Zeman-a, Ljubljana,

Poljanska cesta št. 24.

(236-16)

Kateri deček

ima veselje dokleparskega obrta in je od 13 do 15 let star, lahko takoj vstopi pri

(90-3)

Avgustu Küssel v Rudolfovem.

Padavica (božjast.)

Kdor trpi na padavici, krčih in drugih nervoznih boleznih, zahteva naj zvezek o teh boleznih. Dobi se zastonj in poštne prosto pod naslovom Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M. (241-15)

Hiša z vsem posestvom

vse še novo in v dobrem stanu, hiša, pod, kozolec z vodnjakom, njivami, gozdom in travnikom, vse ležeče ob glavni cesti, pripravno za gostilno, prodajalno ali sploh za vsako obrt je iz proste roke na prodaj. — Natančneje se izve pri g. Marku Kapš, Ljubno pri Uršnih Selih, pošta Toplice, (Dolenjsko). (52-5)

Šunkne s kožo 1 gld. kila, brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso in slanina 80 kr., prešičevi jeziki 1 gld., glavine 45 kr.

Salame ogrske 1 gld. 80 kr., navadne 80 kr., boljše 1 gld. in iz šunkna 1 gld. 20 kr. kila.

Klobase male 10 kr., velike 18 kr. ena. Proti povzetju od 5 kil naprej pošilja

Janko Ev. Sirc v Kranju. (84-3)

Pozor!

Kupujem ženske lase, odrezane, izpadle in zmešane. Plačam po najvišji ceni.

Izposojujem tudi vlasulje (Baroke) po nizki ceni.
Ivan Svetec, brivec (Glavni trg, nasproti mestne hiše.)

Pravo domače dobro hrvatsko vino

do 300 hl, belo in črno, staro in novo dobiva se pri gospej Kamili udovi Marion, posestnici v Jaski na Hrvatskem. (85-3)